

LAUREL, LARS

Åminnelse-tal öfver capitaine
mechanichus vid fortificationen ...
Mårten Trievald, hållet på store
riddar-hus salen, den 23 decemb.
1747. Af Lars Laurel ... På kongl.
vetenskaps academiens befallning.

Salvius

1748

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

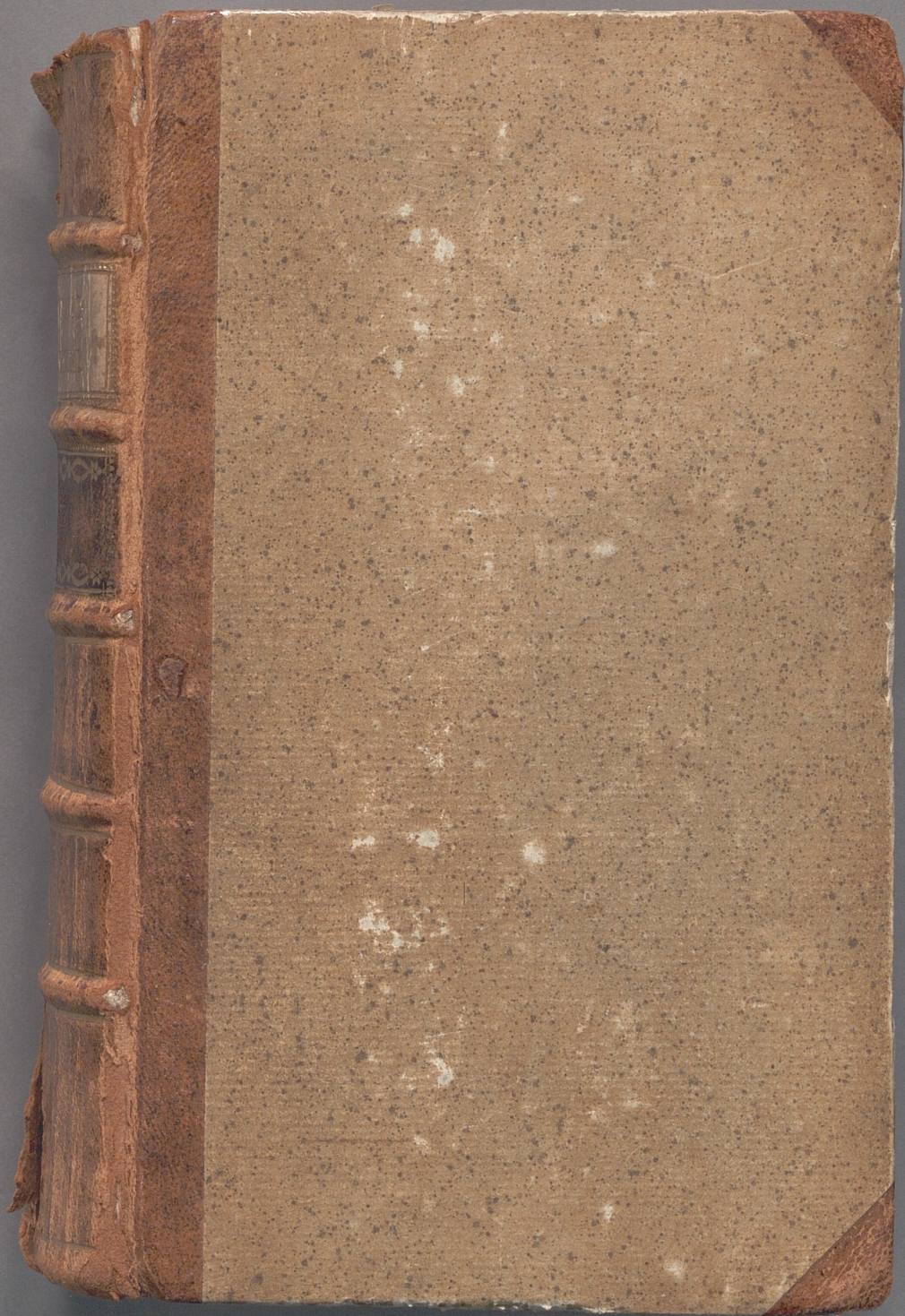
Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Kongl. Biblioteket.
STOCKHOLM.

Lärda
Sällsk.

1700-1829

VETENSKAPSAKADEMIEN

Register.

1. Joh: Morrells. Med: D: och asessor. af H:
m: Spöring. 1743 d. 19 Jan. Ex. A
2. Sam: von Frievald. Holstenk. Stats-Rad.
af Ol. Dalin. 1743 d. 10 Dec. Ex. A
3. Dr: Eric Benzelius. Kirke Biskop. af Ol.
Dalin. 1744 d. 28 Nov. Ex. A
4. Andr. Drake. President. af Acad: Sag-
got. 1744 d. 12 Dec. Ex. A
5. And: Celsius. astron. Prof: i Upsala. af
Baron J. A. von Högk. 1745 d. 27 Nov. Ex. A
6. Baron Seloin von Otter. Capitellie-Rad.
af Ol. Celsius. 1747 d. 11 Febr. Ex. A
7. Mark: Frievald. Capitain Mechanicus vid
Kong: Fortification. af K: Kåvel. 1746 d. 23 Dec.
Ex. A
8. Göran Wallerius. asessor i K: Bergs Coll:
af Dan: Nilas. 1748 d. 30 mart. Ex. A
9. Fref: Fredric Sparre. Hof-Intendant. af
Ol. Celsius. 1748 d. 19 oct. Ex. A
10. Herm: Dieder: Spöring. Med: D: & Prof: i abc.
af abri Däck. 1749 d. 11 Jan. Ex. A
11. Elias Pilgren. Major. af J. H. Mörk.
1750 d. 12 apr. Ex. A
12. Pehr Elvius. Kong: Vet. acad: Secretarie.
af Ol. Dalin. 1750 d. 27 apr. Ex. A
13. Theod: Clukarcrona. amiralshandsköpdinge
C. af S. O. af Edv: Carlsson. 1750 d. 5 Dec. Ex. A
14. Baron Carl Cronstedt. President i K: Krigs Coll:
S. & C. af K: M. O. af Ol. Dalin. 1751 d. 15 Mart. Ex. A
15. Olof Hjortker. Kong: Observator. af Pehr
Wargentia. 1751 d. 18 apr. Ex. A
16. Henr: Kalmeter. Commerce. Rad. af a. Bergh.
1752 d. 13 Mart. Ex. A
17. Joh: Hesselius. Med: D: & asessor. af J. H. Mörk.
1752 d. 9 Dec. Ex. A
18. Baron Carl Harlemar. öfver. Intendant R. N. O.
af Fref C. G. Tessin. 1753 d. 19 Mart. Ex. A

19. Christoph: Polhem. Commerce-Råd. C. N. O.
af S. Skillingenstierna. 1753 d. 25 Jun. Ex. A
20. Ewald Ribe. Kongl. Architect. af J. H.
Mörk. 1754 d. 13 Mart. Ex. A
21. Mils Brélin. Th. D. Kyrkoberde i Bolstad.
af J. H. Mörk. 1754 d. 14 Mart. Ex. A
22. Thom: Plomgren. Commerce Råd R. N. O.
af Edv. Carleson. 1754 d. 14 Nov. Ex. A
23. Friherden Sten Carl Bjelke. Vice. President
i Åbo Högskola R. N. O. af C. H. Rösenslöf. 1754 d. 19 Dec.
24. D: Fabr: Kaurcaus. Douyrobst & Th. Prof: i
Åbo. af C. F. Neumannder. 1755 d. 19 Dec.
25. Claes Eliander. Slotts-Byggnadsstare. af
J. H. Mörk. 1756 d. 27 Febr. Ex. A
26. D: Joh: Browallius. Biskop i Åbo. af Carl
Carleson. 1756 d. 18 Mart. Ex. A
27. Just: Fred: Lejonankar. Vice. Amiral R. S. O.
af P. Högström. 1756 d. 16 Jun. Ex. A
28. Fredric Hasselquist. Medicince Doctor. af
Abv. Bäck. 1758 d. 6 May. Ex. A
29. Dan: Ekström. Directeur & mathemat. Insti-
tut. Måttare. af P. Wargentin. 1758 d. 14 Jun. Ex. A
30. Friherre Mils Reuterholm. Landshöfdinge
C. N. O. af Cl. v. Dally. 1758 d. 20 Sept. Ex. A
31. D: Henric Benzelius. Åbo. Biskop. af
Edv. Carleson. 1758 d. 8 Nov.
32. Kars Benzelstierna. Landshöfdinge R. N. O.
af Ol. Celsius. 1758 d. 6 Dec. Ex. A
33. D: Olof Celsius. Douyrobst & Prim. Th. Prof:
i Uppsala. af Abv. Bäck. 1758 d. 13 Dec. Ex. A

[7.]
AMINNELSE-TAL
ÖFVER
CAPITAINE MECHANICUS
VID
FORTIFICATIONEN
OCH MEDLEM UTI
KONGL. SVENSKA VETENSKAPS ACADEMIEN

HERR MÅRTEN
TRIEVALD,

HÄLLET
PÅ STORE RIDDAR-HUS SALEN,
DEN 23 DECEMB. 1747.

AF
LARS LAUREL,
*Professor Philos. Theor. vid Låresätet i Lund och
Kongl. Vetenskaps Academiens Ledamot.*

På Kongl. Vetenskaps Academiens befäling.

STOCKHOLM,
Tryckt hos LARS SALVIUS, År 1748.

AMINIBI PENTAL

CAPITAIN W. M. M. M.

FOR THE T. T. T.

KONGI SVENSKA VETENSKAPSAKADEMIEN

HERRN M. A. R. T. N.

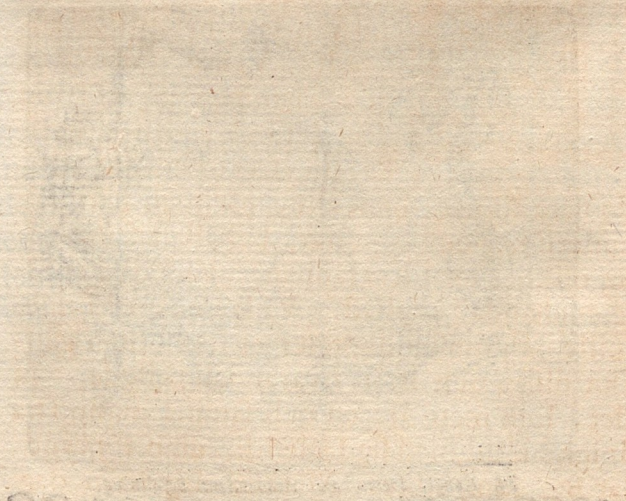
T. R. V. A. L. D.

BY STORRE RIKSRIKUS SÄLÉN

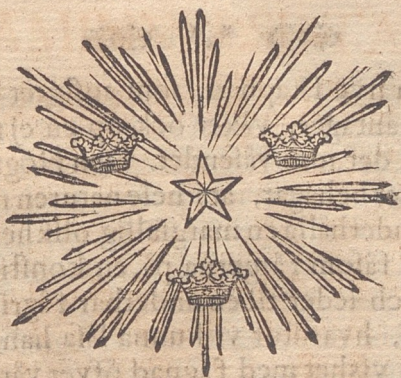
1812

T. A. R. S. J. A. R. E. N.

...

7701. 1812. 1812. 1812.

Nådiga Herrar,
Mina Herrar,

En ene dagen är icke, som den andre. Den ena människan är ej heller den andra lik. Vi äre, som löf på et och samme tråd, af hvad slag det ock vara må, hvilke i sin, efter utseendet ågande nära likhet, dock alle, när man närmare undersöker och nagelfar, behålla en merkelig olikhet med hvarannan. Vi hafva ej alle enahanda skapnad. Vi äre ock til sinne, snille och omständigheter ej like, utan ganska olika och ifrån hvarannan skilgde. Ja det, som mera är, en och samma människa är icke alltid med sig sjelf lik, utan förvandlar sig, som Silkes - Matken dag ifrån dag.

A

Med

Med den nye skapnad, som ansigtet så småningom antager, växer ock op en ej mindre olikhet i det iure väsendet. Den Högste hafver således behagat, at i hele naturen nedlägga och underhålla en margfallig olikhet, hvilken Han såsom fårgerna på en konstig duk drifver och leder til en underbar fågring och prydnad, hvarutur vi kunna låsa hans store makt och vishet med fågnad öfver vår derinunder begrepne välfärd och trefnad. Vi glädjas öfver at se, huru allt är opfyllt med Hans åra, och kunna icke utan förundran se, huru Hans nåd och sorgfällighet går vida, och breder sig ut äfven til det minste stoft på jorden.

Om denne allmakts handen någonsin varet tydelig: Så är det vist uti den kåre Mannens fordom *Capitaine Mechaniques* och *denne Academiens vittre Medlems* Herr MÅRTEN TRIEVALDS omskiftelige lefvernes lopp, hvilket jag nu tänker föreställa. Men om det ej skulde ske med den fullkommlighet, som vara bör: Så beder jag, at I Mina Herrar! gunstigt ursåkten den, som håldre velat brista i krafter ån vilja til at efterkomma Eder åstundan. Jag tviflar så mycket mindre hårom, som det är icke obekant, huru mycket mig felats i nödige underrättelser om en så välförtjäand man. Imedlertid har jag, som jag kunnat, hos hans vänner hämtat op nu en och nu en annan omständighet, och gjort deraf et sammantag, hvilket så ihopplockat icke kann vara nog tillräckeligt. Men
huru

huru bristfälligt det vara må: Så gifver det mig likväl i hand en lefnad, icke olik de anfigten, som en målare må varaglad, om han allenast hinner til at rätt teckna utan at lägga något til. Hvarföre jag ock all konst, om jag den ägde, å fido satd, vil i de stycken, som jag kommet i erfarenhet om, tala utan at lägga til eller taga ifrån, aldeles som det bör, när man står, som jag nu gör, inför sådana män, som I Mina Herrar. I alliken sanning, som Edre kåraste vänner, och ännu mer. Hvarföre I ock ej tälnde tal, som vika derifrån. De äro både den dödes och den lefvandes vanåra.

Gode snillen äro för store til at vara bundne til börd och afkomst. Hvilken, om den, alt som han är mer eller mindre ansenlig til, skulde härutinnan äga någon besynnerlig förmån, så var vår TRIEVADS födelse icke sådan, at den kunde gifva os hopp om, at få uti honom en sådan man, som han vardt i sina dagar. Hans Fader var som I veten Mina Herrar, en vår tids *Tubalkain*. Han stod vid städ med slägga hammar och tång, och med handkraft på margfalligt fått bögte det hårde och obändige järnet. Gnisterna stodo honom altjämt om öronen, och voro under fråsandet hans dagelige ro. Men hans Son vår TRIEVALD hade fåt et snille, som var för högt at få städa vid städ och slägga. Icke säger jag detta til at förnedra en

borgelig konst och en Faders näringsmedel, utom hvilket vår sammanlefnad alt för många olägenheter och svårigheter skulde vara underkastad. Ingen konst är så ringa, at hon icke fordrar snille, och ingen slögd är så nedrig, at han ju icke i en flitig och trogen hand är både nyttig och äfven heder vård. Den ene fordrar mera armkraft och den andre mera snille och eftertanka. Refsen håfver allenast med et finger den börda, som Dvärgen med all sin kraft måste pusta vid. Men dvärgen smider deremot de vapen, utom hvilke Refsens omänniskeliga styrka litet eller altsintet skulde honom gagna. Krafter och snillen gå til skiftes uti den människelige sammanlefnaden. De äro begge gode. De kunna icke vara hvarandre förutan. Men så är dock oförnekligt, at alle konster äro ej like, utan den ene öfver den andre, til hvilke den Gudommelige Försynen ock alltid utser ämnen. Hon gifver snillen. Hon gifver krafter, och hon underhåller dem, så at de icke förfaras, utan blifva det, hvartil de äro årnade. Alle hinder, som kunna ligga i vägen, måste ej allenast vika utan ock ofta vara beforderlige. Jag vil icke gå längre än til vår TRIEVALD. Andras göremål i synnerhet deras, som en tilgifven ungdom älskar och högt aktar, hafva i alle tider gjort et stort intryck uti de ännu späde sinnen. Det veta vi alle. Och om vi än ej vetsde't: Så hade vi sjelfve i vår tid

tid lärt det af egen förfarenhet. När vår uti strid och Kämpedater sig aldrig hvilande *store Konung Kung CARL* den XII lefde: Så fåge vi den raske ungdomens hog måst stå til vapen och brynja allena. Allt annat, ehuru icke mindre nödigt, tyckdes under en sådan ifver ej vara Karle-forer utan veklingars och qvinne-slögder. Under vår nu hulde Konungs regering är det åter så omvändt, at jämte vapen boklige konster och handslögder yunnet det tycke, at ingen nåstan är, som icke på något fått sig dermed inblandar, så at man väl kann fåga, at desse fredsbragder aldrig varet hos os i den heder och åra, som de nu kommet til. Se således arta och låmpa sig gerna våre tycken efter andra och i synnerher dem, som vi akta högt. Andras efterdömmen åro lika som en ström, uti hvilken vi fastna med våra hägar, och gå således fort med denne strömens fart. Men vår *TRIEVALD*, ehuru mycket han älskade sin Fader, och huru naturligt det var, at denne vålmäende Fadren ock lofvade sin konst för sin Son, künnde åndock icke blifva derföre hogad.

Sådant ikede, Mina Herrar, icke af en otidig tanka om sig sjelf eller af förakt, som med et från barndomen fogeligt sinne icke künnde sämjas, ock åfven varet onaturligt; utan af den naturliga gåfva och drift, som den Högste honom gifvet til at på et ånnu fördelaktigare vis vara Fåderneslander nyttig. Hvar til Fadren sjelf med en god up-

tuktan bidraget, då han satte honom i Tyfke Scholen här uti Staden under *Rectoren Stenmeyers* och *ConRectoren Spörings* trogne vård och idoge skötsel. Hos dessa begge männer, som til det allmännas tjenst updraget så många vittre ämnen, lade han förste grunden til bokvett med all den slit och fortgång, som man af så unge år förvänta kunde. Det var en stor lycka för det unge snillet at strax råka i så redige händer. Det skal väl ingen kunna tro, at en orätt läsen Abc-bok har ofta haft den olägenhet med sig, at en i manne-år icke utan möda och svårighet kunnat rätt läsa ock skriva: Men jag har det sjelf icke på en utan flera i akt taget, och med häpenhet, då jag set, huru snart snilles gifverna kunna fåtjas ur lag. Huru varsammt bör då icke med dem i deras spådheter ännu stående omgås, när et så litet fel kunnat hafva en så lång och svår påföljd med sig? Hvad vil man då väl tänka om andre? Jag går då förmodeligen icke för vida, om jag tror, at det var engod den Högstes Förlyn, som lät vår *TRIEVALD* ej allenast komma i denna *Scholan*, utan äfvenväl der så länge förblifva, til des han var någorlunda för sig kommen i de der drefne lärestycken. Han slapp den skadelige förmån, at ofta skiftat lärmästare, en i den sårskilgde undervisningen merendels oundvikelig olägenhet. Han förkofrade sig utan hinder, och felar jag, kanske, icke, om jag tror, at han

han för många ägde äfven försteget. Hans snille lår icke då mer än annars varet borta.

Huru väl hafver han ock icke artat sig? Under en sådan lyckelig förköfring mötde honom icke den qvicke hufvuden gärna vidhängande svaghet, at de tro sig äga och redan besitja det, hvarom de gifva en god förhoppning, hårutinnan til äfventyrs ofkyldige nog. Det åt svårt at känna sig sjelf, och ännu långt svårare, når en af kärlek ej nog försigtig ålderdom i förtid tilågnar sådana käre ämnen förmycket, dem ofta til skada och efterlåtenhet i deras berómvärde drift. Många hafva blefvet så fördärfvade. Smicker har i alle tider varet et smakeligt förgift och en skadelig fõtma. Huru litet vår TRIEVALD blefvet deraf dårad, kann man nog finna, då han ej fiks och förkyndar sig til at blifva karl. Han hade väl med andra sina jämningar kunnat gå til *Academien*. Han gaf dem ej efter i en naturlig och förvärfvad kvickhet. Han ägde ock föråldrar af den förmögenhet och hog, at det icke fallet honom svårt. Men han tycker dock mera om at ån vidare gå uti *Schola*. Han går allenast ur den ena och i den andra, då han slår sig til handelen ifrån boken, vid hvilken han redan kunnat tyckts vara något. Et fårdeles ombyte, som gör vår TRIEVALD ej allenast olik med Fadren utan ock ej lik med sig sjelf. Men hvadan et sådant

omskifte uti hans tankar? Åren voro för unge til at lockas af en omätelig vinst. Han har i de äldre år, som af denne ivaghet gånna förtungas, icke varet så sinnad. Långt mindre kunde det då falla nu på honom, at han för sin vinsts skuld allena vändde sig til handelen. När jag förden skuld besinnar, at han var mera lär-än åregirig, då han går til dette store ämnet, hvar på et lands väl och största förkofran beror: Så finner jag här den första gnistan af den synnerlige håg och drift, som han i alla sina dagar vist til at främja ej mit, dit eller sit, utan hele Rikets samfälda bästa. At segla från Dantzic til Stockholm och derifrån åter til Lübeck kann man nog finna var icke hans syfte. Så små tankar ägde han väl aldrig. Men så godt, som dette hans ändemål var, och äfven värdt hans store snille, som lofvade os en Svensk *Savari*. Så litet vilde det för honom taga lag. För vår unge Handelsman lyckas ej bättre, än at hans egen Fader tröttnade vid at bota alle hans skader. Och var han i synnerhet olyckelig igenom en Skeppare, som medelst sin vordflöshet förförde des på Engelland efter Stenkol gående Skepp, kvaroppå han hade så godt, som all sin egendom. Så gick det vår årlige TRIEVALD, og kan ske, då han stod och såg på, huru nidingars gods gick lyckeligen i hamn. En ganska svår början, och som väl kunde göra en modfälld och tung om hjärtat!

Men

Men han blef hårutaf så litet nedslagen, at han refde sig ännu mer. Et årligt upfat svigtar icke. Under fjelfve tyngdens tiltagande får det en ny styrka. I ftälle för at öfvergifva handel och allt, fom mången tvagfinnad männifka kunnat göra, så vil vår TRIEVALD nu ut til Engelland, på det han måtte förvärfva sig större infigt. Den var honom få mycket mera nödig, fom han råkat i hårde omftåndigheter, ur hvilke man icke gårna reder sig ut, om man icke är oförfagd, tiltagfen och betånd på fynnerliga utvägar, hvartil fordras både lyckeligt snille och upmärksfahet på tid och tilfålle med en tilräckelig kunfkap och förfarenhet. Denna hans långtan tiltog dag ifrån dag och lämnade honom ingen ro. Han haftade til fit mål. Men fkaparen hade fatt en annat. Han felar ej eller. Hvem fkulde ock bättre det kunna utfåtja, ån den, fom fjelf gifvet snillet, och således bäst vet, hvad fom det gagnar och nytjar.

Snillena åro margehanda. Margehanda åro ock de tilfållen, hvarigenom den Högfte lagar, at de drifvas til fin behörige växt. Et och famme tilfålle år icke lika för alla. Många hafva märkt det famme stående våder, fom *Columbus*; många hafva ock fatt fine fötter i baljan med *Archimedes*: Men dock icke fått deraf det ljus, fom deffe bågge. Den ene uptåcker en fjerdedel af verlden, den andre, huru man guldet, fast med kop-
pa-

paren blandat, kan våga, såsom det låge i en klimp för sig sjelf. Människerna äro således ofta, som grålet på en och samma tuffa, hvilket drager til sig helt olika must, så at det ene är icke likt det andre, hvarken til anseende eller til art och verkan. Snillens olikhet och de olika omständigheter, som de igenom den Högstes styrfel förut varet i, göra, at de vid et och samme tilfälle äro icke lika vakne. Af det ene tilfället måste vi låra, hvad i det andre kommer os til pass. Hafva vi blundat vid det förre: Så blunda vi väl ock i det sednare. Blifver ock det sednare borta: så gagnar ej stort vårt i det förre tilfället förvärfvade ljus och insigt. Den Högste aktar håroppå. Han artar och danar os, som han vil, efter sin store örtegårds, den människelige sammanlefnadens, tarf och behof.

Vår TRIEVALD skulde väl få komma til London den berömmelige Europas sammelplats af många och store köpmänner. Han skulde, som han til en del redan fattat, få med sjelfve ögonen se, huru en och samma vara så ofta växde och tiltog i värde, som hon gick de idoge och sig deraf närande konstnärers händer imellan. Han skulde få se, huru hon blef rätt köpmanne-vinning, när utlåndingen på en gång betalar allas svett och möda med landets store fördel och bättnad. Detta allt skulde han få se med flere til en rätt handel hörande stycken. Men hvad
sliter

fliter han icke förut? Den förr så ofta benågne Fadren är honom vidrig i des förchafvande. Detta oroar honom. Gå emot sin lyd- nad kunde han icke. Han var dertil en alt för vettig son. Han är dock entrågen, och föga annorlunda än köper Fadrens samtycke med et löfte at aldrig begära mer än något litet resepenningar, som han ock fick. Huru var det möjligt du redelige man, at med så litet resa, åndock glad och förnögd? Huru kunde du, som nyls varet ute för olyckan, och nu fann en så mager undsfåtning hos en Fader, som måste tänka på flere sine barn, göra dig om lycka och framgång i et land, som du ej kände så aldeles låker, at du vågar dig åstad? at börja en handel med intet vil mer än konst til. Jag ser din berömmelige håg, din store lust och förträffelige mod, men intet mer. Jag ser med oro, huru det vil gå, när du kommer til London.

Min fruktan är ock alt för sann. Huru går det väl vår ditkomne (*) TIEVALD? han hör sig om, men kommer ingenstås an. Penningarne gå bort. Hvad bekymmer! När han i pesten stupade öfver en för sine fötter liggande och af smittan död kropp: Så var han icke värre deran. Aftalet med Fadren hvarken vil eller kann han bryta, och handeln, hvarföre han var utresd, sit ömme värf, måste han lemna. En enda krona var man igen. När den ock var förtård: så synes ingen

an

annau utvåg för vår k. TRIEVALD än gå med skepp til aflågnaste orter i verlden. Jag kann icke se til dette tilståndet utan medynkan.

Det varade dock ej länge. En skeppare hade förut gjort ända med hans egendom, och drefvet honom til Engelland. Sjelfve vårdslösheten måste tjåna den Högste. En annan kommer honom nu der til hjelp och undfåtning, då han var i sit ytterste bekymmer utan at veta, til hvilken ånda af verlden han sig vånd skulde. Han råkade *Robert Dickerson* härifrån Stockholm det store Handelshufets *Grills* skeppare, med hvilken han ågde ej annan bekantkap, ån at de begge voro Svenske. Denne hedersmannen, som vål kunde se, at något fattades, tilbød sin tjenst, och underhåll, så länge han var i London, vår nödstålde TRIEVALD, som hvarken då eller sedan, ehuru gärna han velat, fåt visa den minste vedergålning, med denne sin vålgerningsman i så måtto allenast misfånögd.

Så tynnerligt har vår TRIEVALDS öde varret. Egendomen vardt honom ifråntagen, allt hopp om undfåtning hemman ifrån afkuret, och då han var utan allt hopp om hjelp, så blef han hulpen. Hvatföre allt detta, om icke den Gudomelige Försynen på et helt lefvande fått velat öfvertyga honom om, at den store allFadren bor i alle land, och at han derföre så mycket mera borde stråfva uti dygd? Han skulde ej blifva en handelsman utan

utan en ännu mera vis och förnuftig man. Den Högste fogade derföre så, at, när hans godhertade skeppare, som icke mycket länge kunde sig uppehålla, båd farväl, så var handels dörren stängd, men vågen deremot för honom öpnad til då förtiden i London liggande *Holstenske Ministerus H:r Bar. Fabritii* hus. Hos denne ädelmodige mannen, som i hjertat var vänn med Svenskar, fick han åter all ting frit, och äfven den förman at gå honom tilhanda uti des angelägenheter och viktige brevväxling. Handelen stadnade så nu för vår *TRIEVALD* i bekantskaper med de förnämste, som voro i Londons stad, af båggekönen. Hvarigenom han vann en behagelighet uti omgånge, som annars ej fallan plägar saknas hos de så kallade lärde, deras gode vetenskaper ofta til men och hinder.

Från denne ällkelige Ministern kunde han ej skilgjas förr än vid des bortgång strax efter vår store Konungs fall vid Fredrikshall. Den död, som rörde hela Europa, gjorde ock en ändring uti vår *TRIEVALDS* lille lefnad. Han förjer sin Kung och saknar sin välgernings man, i det ena allenast nögd, at han nu utan hinder fick fortsåtja sin handels åtrå, då han blef af den sig vida rörande och nog namnkunnige handelsmannen *Redley* på des Contoir i London antagen. Detta var dock icke den förmenade önskelige handels lägenheten (den förhoppningen flog fel) utan

tan snarare sjelfve tummelplatsen, hvarest brättandet imellan den Gudomelige Förlynen och TRIEVALDS snillevändning skulde aldeles uphöra. Han skulde under bästa tillfället af sin handels åtrå vända sig ifrån handelen. Hvad en förvändd ungdoms heder ej kunnat låcka honom ifrån, olycka ej drifva honom ifrån, och en Ministers bevågenhet mer uppehålla än vända honom ifrån, det skulde han nu sjelf af fri vilja göra.

Han var ej länge på Contoiret, förr än han komm til at förestå samme Mans stenkols grufver i Neucastel, då han fick fullkomligt tillfälle at underrätta sig om den vid samme grufver brukelige eld-machinen. Dette nye verktyget behagade honom så mycket mera, som han under sit vistande i London icke förfummat lärdt folks omgång, utan kommet i bekantskap med *Desagulier*, hvilken der höll sina föreläsningar öfver naturkunnigheten, och äfven förvärfvat sig den djupsinnige mannens *Newtons* förtroende. Han hade ock i Paris som hastigast gjort sig ej mindre nyttige vänner. Han började nu se på sig sjelf. Han fann sig ännu fattig i kunskap. Det gjorde honom ondt. Han såg sig i en hel annan spegel, än de, som med nöje öfver sig sjelfve förgåta ödmjukheten, de qvicke hufvudens så lene prydnad, utom hvilken de dock aldrig hinna til mognad!

Hans lärelust, som således var blefven väckd, stadnade igenom förberörde männ i
syn-

fynnerhet vid *Mechaniquen* eller Håf-kon-
 sten och de i naturen dermed förknippade
 vetenskaper. Hele Naturkunnigheten blef
 omsider hans ömmaste ändemål. Den vid
 handelen förvärfvade insigt tjenade honom
 ej, som han tänkte, utan til en spåre, när
 han utom naturens ymu- och hårlighet såg,
 hvad människe-flit och förstånd deraf drog
 för en stor landvinning. Igenom en sådan in-
 sigt hade den Högste öpnat honom ögonen,
 så at han äfvenväl aktade på det, som lärde
 menn kunna tycka ej vara för dem nog vär-
 dige ämnen, då de ej satt Fäderneslandets
 bästa, utan sig sjelfve til et ovärdigt heders-
 mål och ögnestäfte. Det är så i naturen be-
 ställt, at, som såden icke på en dag går i
 gräs, skjuter i lägg, varder strå, får ax,
 blommor och gifver sin kärna, så kann icke
 heller människan på en gång hinna til mog-
 nad. Dertil fordras mycken flit, möda och
 arbete. I Neucastel igenomgick fördenskuld
 vår TRIEVALD med en obefkriflig åtrå och
 drift, hvad han lärt af förenämnde begge
 männer. Stadslefvernet, som han i London
 var bunden til, hindrade honom nu ej me-
 ra, så at han i stillhet kunde alltså mycket
 bättre eftergrunda och befinna, Man såg ho-
 nom ej mer. Han satt nu natt och dag i sin
 bok-kammare. Et ynkeligt tillstånd i kulde
 man tänka at så öfver öronen vara nedslänkd
 i grål och hufvudbrått! Det är en yra och
 läsvurmars välförtjende straff, som således
 sak-

sakna all ro, och förlorat all liflighet fågnad och lust, som en människelig sammanlesnad gifver. Men vår TRIEVALD hade nu likväl sit störste behag och nöje. Han var så vida kommen, som få hinna til, at han med egne ögon fick se fanningen, hvars fågring är så stor, som litet känd. Den som aldrig varet värdig at komma in för hennes åsyn, kanderom icke dömma, än mindre, som TRIEVALD, stråfva med en outtrottelig slit.

Han vändde icke igen, förr än han var i stånd at förbättra det *Eld-verktyg*, hvarom han i förstone var okunnig. Han lärde nu dem, af hvilka han lärt. En *Newton*, som lofvas af hele verden, måste honom sjelf lofva och berömma. Han förstod ock bäst, huru mycket fordrades til at förbättra det, som han efter sin store insigt i naturen sjelf väl trot vara oförbätterligt, då han sågen så stor verkan i enfaldigheten, det yttersta, hvartil man plågar hinna. Igenom denne vår TRIEVALDS sinrikhet, som öfvertåflade sjelfve påfundet, blefvo de, som derföre urdfingo privilegium, så godhjertade, at de m. d. fågnad i det samme honom intogo.

Ibland et folk, som under belöningar stråfvar uti allahanda snillebragder, har han således vist, hvad en Svensk hjärne innom någre få år allenast kunnat hinna til. Så fort går det, når människan med sit snille tråder in på den i enlighet dermed af Skaparen sjelf förelagde vågen. TRIEVALD är nu ej den samme,

me, som förr. Han är ej mera sig lik. Han är nu i heder. Han är ock i vålstånd. Och måste Engeland sjelf köpa åt honom redskap och til naturens utrönande tjenlige värktyg, hvarmed han drager bort til at belkatta Skotland, då han den förste i Edenburg med allas nöje föredrog den ej på gifsningar, men på förfök och såkre rön sig grundande naturläran. En makalös konst, som är så mycket mera människerna nödig, som vi uti alle våre tarfver hafva ej annat at tilgå än sjelfve naturen, och den samme förutan äre aldeles rådvile. Naturen gömmer allt i sit sköt, men fordrar ock vår skåliga dyrkan en offlätelig flit och arbete med all eftertanka, då denne trogne modren vil räcka os sine af all ymnighet outfugelige kärleks bröst.

Vår TRIEVALD, som af förfarenheten var mer än någon annan om denne store rikedom öfvertygad, såg nu til sit älskade Fådernesland. Han saknade der icke naturens häfver, som voro ymnige nog, utan den med naturens granlage väsende instämmige sköt fel, hvilken förutan det med allt sit förråd var fattigt och tomt. Sådant kunde ej annat än ömma honom. Hvarföre han, så vida hos honom stod, vilde komma det samme til hjelp med den kunnskap, som han hade sig förvärfvat, och billigt må kallas en hufvudnyckel til et lands vålmåga och trefnad. Ifrån dette ädle uplåt och med en rätt Svensk sig samjande tankar lät han sig icke

afleda igenom den förmån, som han redan ågde, och ån vidare förvänta kunde i et alle store snillen med rika belöningar upfångande land. Sådant allt rörde honom icke, hållt han i sin välmening vardt styrkt och upmuntrad af *H. Commercie-Rådet* *Ahlström* väre slögders idoge uphofsman och outtrottelige håfdare. Han blef nu ej länge, utan resde, efter det, at han under hvarjehanda omständigheter varet tie år uti Engeland åter hit til Sverige igen *. En för sit Fosterland berömmelig nit, som allena var vård all tack och belöning!

En sådan hog kunde ej underlåta at visa sig med allehanda id-och snillebragder. Han byggde, som väl bekant är, strax efter sin hitkomst et eldvärk eller Håftyg. Detta var det af honom förbåtrade påfundet, och är et af de artigaste och behändigaste häftyg, som vara kunna. Litet eld med en til $\frac{2}{3}$ fylld vattenkettel, och et deruppå byggt långligt rundt metal-hus, hvaruti en pumpstock var passad, äro merendels alle des tilbehör. Denne pumpstock blifver af den utur kettelen up i metalhuset stigande heta vatten-ångans utspännande kraft i vådret drefven, men faller ned igen, då samma imma igenom et litet hol, som sig öppnar, åter afvalas eller kyles, och således mister sin utspännings kraft. Hvilket så til skiftes inrättat gifver dette värktygets hele rörelse,

(*) 1716.

få mycket mera nöjsam, som man ser, huru det människelige snillet til sin tjenst deruti sammandrefvet både eld och vatten både luft och jord. Et fullkommeligt prof af konst och et stort måsterstycke! Skada, at det ej ännu kommer til gagn! Men konsten åga vi, och hafva derföre at tacka vår TRIEVALD, som uti flit altid är sig lik, och hvars naturlige eld icke afstagnar.

Det lår ännu vara i frifkt minne, huru han ej en utan flere gånger den förste här, åfven som i Edenburg, igenomlop naturkun- nigheten med allehanda rön och försöks an- ställande til denne nödige och nyttige, men hos os nog saknade lärans grundelige uplys- ning. Han lämnade os ej allenast den i En- geland uphåmtade kunnskap, utan föredrog ock åtfkillige den Sventke *Archimedes* vår store *Polheims* i den lärde verlden förr obe- kante rön och nyttige påfund. Desfa hans både nyttiga och lärda föreläsningar kunde ej annat än behaga alla. Man fåg ej ungdomen allenast utan åfven gammle och Rikfens hederligste mann med nöje honom här på vårt Riddarhus åhöra bland en stor myckenhet af folk, som sig dageligen inställde

Se så hade vår TRIEVALD rest. Han var, som en rik tillbaka kommen laddning med allehanda nyttige ting. Om andra gjort det samma: så vore vårt land stoppat redan och öfverfyllt med nyttige slögder och ve- tenskaper. Men ty vårr! de många tunner

guld, som tid efter annan blefvet uttömmde på reser i främmande land, hafva til större delen ej återfört os annat än på allehanda sätt föränderlige och ny-skurde kört och flikar med flere främlinge-påfund, som, då de af os införas och uptagas, äro ej ansat än metekrokar, hvar på vår egendom igenom ovarsamhet fastnar och drages ur landet. Mycket vackert af dem, som få til os återkomma, föga bättre, än utpräglare af sådana vårt Rike utfugande upptåg. At få göra främlingen denna önskeliga nyttan, förtjenar nog, at man gifver honom penningar til på köpet. Han borde sjelf betala sådana resesvenner. De hafva fulleligen gåt i hans, och icke i vår tjänst. O! mer än beklageligt. Det är ej upriktighet emot sit Fosterland, eller ock må det vara et ännu onåpft oförstånd.

Annorlunda har vår TRIEVALD buret sig åt. Ingen har mindre kunnat förtåra, och mera förvärfva. Han var som et ut och tillbaka flugget bi utur vår Rikstock, och hade derföre at hugna sig af Hans Maj:ts höge nåd och samtelige Riksfens Ständers benägenhet och huldhet, som honom ihogkomma med en årlig gåfva af 600 daler Silfvermynt och med fårl kilgd heder under namn af *Director Mechanicus*. Det var en hugnad både för honom och alle dem, som sig om något godt beslita. Ty at arbeta och dermed fara fort utan hopp om belöning är icke hvars mans höfva. Dertil fordras hjel-

te-

te-hog och tankar, som förmodeligen icke finnas hos alla. Få äro få sinnade. Vår Regering har funnet det. Vårkan se vi. De upmuntringar, som nu på någon tid varet, hafva redan satt en god del af våre Svenske snillen i rörelse. Och tviflar jag ej om, i fall dermed än vidare fortfares, at de i den ymighet framkomma, at vi tarfva icke köpa utan kunna med Svenske snillebragder de främmandes skrifver och arbeten os tilbyta.

Men jag släpper vår TRIEVALD utur ögnestiget helt oförtjänd. Han är ju om vårt Rikes indragt, som jag vid böcker allenast önskar, i sjelfve vårket bekymrad, då han som föreståndare vid Vedvägs och Qvarnbacka järn-och Stål-arbeten är syfsetad med at förädla den ymnigaste metal, vi i landet äga? Vårt järn är väl för des godhet och begärlighets skuld öfver allt i hele verlden med allt skål at räkna för den store Svenske Skattkammaren, än ock i sin råhet allena liggande: Men vore långt mer, än sjelfve guldet och alle Indiske skatter, om konst och flit tilkomme. Man besinne allenast, at 40 Urkedjer våga, som jag sjelf set, ej mer än 1 lod, så at 1 lod stål hos os kostar 40 ducater, och således i sin förädling galler 10 lod guld. Hvad innehålla då icke våre berg, om de alle vore laggde i så fine smiden? Detta är dock ringa, när man tänker på, at af 1 lod kann göras 2304 oros-fjädrar, hvilka, då hvar och en allenast rages efter Engelfke

priset til 12 styfver, såtja 1 lod Stål til 864 daler Silfvermynt. Jag tvisflar mycket om, at et lod guld kann komma så högt genom konsten, så at vi fördenskuld i vårt järn ej hafva en liten skatt. En mer än berömmelig nit då, når vår TRIEVALD igenom hvarjehanda slögder och handsmiden söker at göra honom ännu flere refer större och til en obottnelig rikedom! Detta ena at med vårt lands store fördel vilja skaffa många tusende människor föda och näring, förtjenar, om han än icke gjort mera i sina dagar, et evärdeligt åminne,

Hans Maj:t, som såg denne hans slit vålmening och skickelighet i allehanda ting, hugnade honom fördenskuld än vidare med sin höge nåd, och gjorde honom til *Capitaine Mechaniques* vid *Fortificationen*. Hvilken syssa han ej allenast vål och troget med all heder förestod til Hans Maj:ts höge nöje och Rikets redbare tjenst, utan ock under denne tiden inrättade åtskillige til naturens utrånande tjenlige värktyg, som finnas ännu här i *Academien*. Vid Lunds *Academie*, der man aldrig förr ågt et sådant nyttigt förråd, är en af honom likaledes gjord samling, der i så mycket högre värde hållen, som den förste luftpump; *Otto Gverikes* eget påfund i den samme år til finnandes.

I Engeland, i Stockholm, i Lund och allestädes nästan äro således gode spår och minnesmärken af vår slitige TRIEVALD.

Om

Om ock denne *Academien* icke grundar sina satzar på annat än tydelige rön och förfök, ej heller antager andra sanningar än de, som tjena til den allmänne sammanlefnadens förmån nytta och beqvåmlighet med alle onödige tanke-nogheters och tidspillande hjärnebrootts öfverlämnande åt fåfånge männifker, som på sådane luft-hvalf hafva med förnöjelse sin otidiga hvila: få förminskar sådant icke den gode *TRIEVALDS* efterlämnade lof, utan är och blifver såsom en stadigvarande eld och outsläckelig låge på hans aldrig förgätelige hedersgraf. Han var ju en ibland de första, som såg fördelen och nyttan af et sådant både förnämt lärdt och ymnigt i kärlek och nit för Fäderneslandets bästa sammanknutet och berömmeligt sällskap? Han var ock en af de Hedersmän, som visliga lade dertil förste grundvalen. Han var en af des första medlemmar.

Han har ock varet en ibland des första arbetare, och med ogemen flit altjämt gåt *Academien* tilhanda. Det hans många och vackre här ingifne skrifter nog intyga, uti hvilke han mångahanda til allmän nytta föredraget, som derföre i *Academiens* Handlingar blefvet infört. Han har vist, huru Stenkols Grufver äro til at uplöka, och hvad vid sjelfve brotten är at i akt taga. (a). Han har vist, huru Silkes maskarne äro til at sköta, så at man afvenvål här i de kallare länder

B 4

kann

(a) Kongl. Vet. Ac. Handl. för 1739. och 1740.

kann få deras fine och lene garn. (b) Han har vist, huru Bi både med fördel och ögats ro äro til at skåra. (c)

Han har vist, huru man kann lefva under vattnet til Dykeriernas store fördel i Riket (d). I brist af frisk luft kunde Dykaren förr ej vara längre än någre minuter allenaft nedre. Denne ivåre olägenhet vardt igenom vår TRIEVALDS gode flit så aldeles förekommen, at han kann nu vara nedre, så länge han vil, i det han gifvet honom med sig våder under vattnet i vissa dertil inråttade leglar och rör. Han kann nu efter behag i sin klocka det samme inslåppa, och deremot slåppa ut igen det, som gåt igenom lungerna, och medelst sin lätthet, som oljan på vattnet, simmar ofvan uppå det andre. Dette gode påfundet är väl icke TRIEVALDS eget utan *Halleys*, som deraf varet förste upfinnaren: men blifver likväl TRIEVALDS i anseende til den nytta, som vi derutaf hafva. TRIEVALDS är ock det, at han, hvad *Halley* lyckeligen tänkt, ej mindre lyckeligen och väl utfört, då han sjelfve påfundet i vårket satt, utom hvilket det vore en blott tanka och et döt ting, som alle de konster äro, hvilke af afund eller annan ordiak ligga, som perlan i skalet, gömde och utan all nytta. Vår TRIEVALDS snille var vid all ting upmärks-

(b) Kongl. Vet. Acad. Handl. för 1745. och 1746.

(c) Ut i en särskilt Tractat om Biskötsel.

(d) Äfven särskilt Tractat tvenne gånger uplaggd, den sednare år 1731 med en tilökning.

märksamt. Utaf allt förde han at draga nytta. Et inuti et mörkt rumm igenom et litet hol allenast insläppt fken af solens ljus, som öfver et glas med brännvin bröts i den upstigande ångan, hade, som des broder afledne StatsRådet *Trievald* i akt taget, på emotstående vägg gifvet et vederfken af allehanda färger, som gjorde ikott af och an, såsom nordfkenet plågar göra, uti hvilket den oförfarne hopens alt för granfynde ögon kunna se allehanda fällsamt ting ej allenast med förundran utan ock stundom med stor förskräckelse. Dette lille försök gaf vår *TRIEVALD* tillfälle at förklara, det nordfkenet vore ej annat, än de af månens utdunstning eller i des ånga brutna Solstrålar, som föllo tillbaka i våre ögon. Huru trolig var ock icke denne hans mening, då man hade et försök (e), som så lifligen afbildade nordfkenet med alla des fladdr-och svåfningar? Men tiden, som altid kommer med närmare rön, hafver taget os utur allt tvifvelsmål. *TRIEVALD* visde os sit snille, och *Celsius* fanningen. Den kvicke utläggningen var således denne *Academiens*, och denne *Academiens* var äfvenvål sjelfve uplösningen af et så märkeligt stycke i naturen.

Vår *TRIEVALD*, som så med fina tankar altid letar, har ock funnet up en våder-våxlings *Machine*, hvarmed den ofunde luft, som i de store Skepp och Fartyg under däck

B 5

ken

ken gärna samlar sig, kunde utdrifvas. (f) Et ganska nyttigt påfund, hvarom *Hail*, som ock råkar derpå, med vår TRIEVALD stråfvar i heder, då han den förste gifver det ut i trycket. Men få år det likväl få mycket mera vår TRIEVALDS eget, som han ej allenast af vår allernådigste Konung utan ock af Konungen i Frankrike derföre belönas. Det är skada, at det icke på vår, som på Frankiska flottan sike skal, äfven brukas. Huru vår Finska flotta det behöft, utviser den stora mannskada, med hvilken hon bedtöfveligen hemkomm, och som förmodeligen igenom denne TRIEVALDS flit kunnat til större delen afvändas.

Han har ej få allenast gagnat, utan ock varet omtänkd til at föröka vår jords framdrägt, då han i sin nätte trågård på Kungsholmen fökde til at updraga allehanda utländske och vid vår luft ömtålige växter. Hans upfat var at göra dem hos os aldeles husvane, äfven som det sike med Kårsbårstråden, hvilke aldrärförst sike kommet från Persien, men land ifrån land blefvet fortplantade, och således igenom många ättledningar och nyeboställen med vår luft ändteligen få väne, at de nu hos os lyckeligen trifvas. För sine växter kunde han icke på så många ställen gräfva och dem planta. Hvarföre han fökde undvika en sådan lång och af honom ej utväntelig omgång, och ändock icke fela

om

om sit ändemål. Men här til fordrades konst. Han vetsde, at naturen gör inge språng, och at de fördenskund få småningom borde vänjas ifrån den värme de voro vane vid. Hele svårigheten var at på et och samme ställe, hvad på flere efter handen sket, kunna uträtta. Han uptänkte fördenskund en drifbänk med en derinunder gående ånga, så at han efter behag kundte gifva den värme, som han åstundade. (g) Et lyckeligt påfund i slågt med sjelfve Eld-machinen, som utviser, huru vår TRIEVALDS snille yet sig af en och samme kunnskap på mer än et sätt at betjena. Allt hvad han vetsde, var alltid nyttigt.

En mann, som var af et sådant snille och hjärta, kunde ej annat än vida ålskas. Hvarföre han ej allenast var i denne Kongl. *Academien* så väl som det lärde sällskapet (*) i Upsala en begärlig medlem utan ock i den Engelfke *Societeten*, vid hvilken han vist et förr ej i akt taget rön om kropparnes sammanhängande med hvarandra, som af samme lärde sällskap med upmärksamhet i deras Handlingar är omrört. (h)

Han har både ute och hemma på olika ställen och i olika ämnen således vist sit snille, och til skiftes likasom lefvat i luften och på jorden i elden och i vattnet. Han har

(g) Kongl. Vet. Acad. Handl. för 1739.

(*) Kallades år 1729 til ledamot af *Societas Litteraria & Scientiarum* i Upsala.

(h) Kongl. Engelfke *Societ. Philosophical Transactions* N. 408 bref til *Desaguliers*.

har i mångehanda ting och på mångehanda vis vist sig nyttig. Hans i trycket utgifna föreläsningar (i), hvaraf den tredje delen ock ligger färdig skrefven, hans likaledes allmån-gjorde beskrifning om Eld-machinen, det vackre påfundet, som en dag, då et med honom lika lyckeligt hufvud kommer deröfver, torde göra sin fulla värkan (k), både in (l) och utländska (m) Handlingar, både Engeland och Skottland, både Sverige och Frankrike äro derom nog tillräckelige vittnen.

Men hvad vil jag tala mera? Det öker allenast vår smärta, då vi tänka på den 8de Augusti innevarande år, hvilken dag så hastigt, som den kom, nästan ock rycker ifrån

OS

(i) Den förste delen år 1735 och den andre år 1736.

(k) År - - -

(l) Kongl. Vet. Acad. Handl. för 1739 och 1740 om utländske träns plantering, om bot emot renarnes Curbma, om Humlegårds skötsel, om *Accusio* för barn, om god och tillräckelig vådervåxling i Grufver. Handl. för 1741 om medel at bota håstar för Qvårk, om et vårktyg at hugga ut tänderna på fågblad. Handl. för 1742 Grufvers beskaffenhet, hvarutur Klådmakare-leran uptages i Engeland. Tvål af ormbunke-aska. Förfök at utfå korn bland ritorr råg. Beskrifning på en ny Lerelta. Handl. för 1743. Berättelse om Ostfronsticket i Engeland. Handl. för 1744. Rön om Campherts goda värkan hos en Månads-rasande. Anmärkningar öfver Åkerbruket i Pomern. Förfök, at Spansk Lacritskäva växa i Sverige. Rön angående Ardeckern. Handl. för 1746 fätt at fördrifva fyrfoter utur Rud-dammar. Handl. för 1747 Förbättring af Ryfka Is-källare.

(m) Kongl. Engelske Societ. *Philos. Transact.* N. 418. Til *Sir Hans Sloen* et rön om vattnets hastige förvandlande til is. N. 444. Til *Dr. Desagulier* en förbättring af Dykare-klockan. N. 448. Til *Sir Hans Sloen* beskrifning på et nyt slags blåsbäljer.

os vår TRIEVALD på des 56te ålders år, (n) den ålfkelige mannen, som vi med våre ögon så ofta set och så ofta fågnat os af, den til lemmar faste, til hy friske, til upsyn quicke och i allt sit våtende behagelige mannen. Han är nu borta! Ja, beklageligen, han är borta! Han är som et ymnigt bårande Frukt-trå hasteliga omkullslagen, hvarvid vi nu stå med suckan. Det kann ej annat än röra os. Vår saknad är äfven billig. Han var ju en denne *Academiens* vitter och vård medlem, en mann af et lyckeligt snille, som fattade snabbt, tänkte både qvickt och djupt, en mann af ogemen flit och arbetsamhet, en mann af et godt hjårta, hvars diktan och trak-tan var allenast at gagna, en mann, som var i mot och med af like upsyn, en hittig tiltagfen och drivvande mann, en både nöjsam och alf-varfsam mann, en hatare af et förställt våfende, en redelig vånn, en mann, som ålt kade Gud, årade sin Kung och var sit Fådernesland huld och trogen, en god och genomårlig Svenik? En sådan mann sakna vi och et sådant snille! En förlust, som tvårligen årfårjes! Ibland de trenne med den dygdiga makan Fru *Elisabeth Worster* efterlämnade små lifsplanter, hennes hugnad i sin bedröfvelse, torde dock vara en vår TRIEVALDS bördige gren (o).

Åp-

(n) Sjelfve Födelse-dagen vet man icke få noga, men väl, at han d. 21 Nov. 1691 vardt Christnad.

(o) Gift 1740 d. 11 Sept. Förut var han det med Directeu-ren Georg Brandts dotter Anna Margaretha Brandt ifrån 1729 d. 29 Maj, til d. 22 Martii, 1738, då hon dödde barnlös.

Äpplet faller ju icke långt ifrån trädet?
 Vi hafva således beskådat vårt bedröf-
 velige ämne, et ende snille allenast, och vid
 dette ene hafva vi i akt taget den Högstes vård,
 huru det gåt up och taget sit visse i klick och
 lag. Men kunde vi på en gång se alle de
 snillen i verlden åro: så skulde man håpna
 öfver den Allmäktiges allvise och dem alle
 ledande finger. De stå utan all tvifvel i en
 med hvarandre ej mindre sammanbunden
 fågring, ån lemmanne i vår kropp, hvilka,
 om de ej voro, som de åro, fins emellan
 skilgaktiga, aldrig en så underbar byggnad
 föreställa kunde. De skjuta ock alle un-
 der olikheten hvart och et i enlighet både
 med sig sjelfoch med den oräknelige snille-
 mängden uti en ordning, som våre ögon åro
 för svage til at se i denne dödligheten. O!
 en stor Skapare, i hvars skugga allena
 allt vårt ljus sig måste
 förlora.

19. *Chapin Pothan*

www.books2ebooks.eu